

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL časopisu / URL of the journal: <http://www.fpvmv.umb.sk/politickevedy>

Autor(i) / Author(s): Zikmund Vladimír
Článok / Article: Ponímanie bezpečnosti v aktuálnych politicko – vojenských a vojenských dokumentoch alebo nedichotomický náhľad na bezpečnosť / The Security Perception in Current Politico – Military and Military Documents or Non – Dichotomic Position on Security
Časopis / Journal: Politické vedy / Political Sciences
Vydavateľ / Publisher: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov – UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences and International Relations – UMB Banská Bystrica

Odporúčaná forma citácie článku / Recommended form for quotation of the article:

ZIKMUND, V. 2012. Ponímanie bezpečnosti v aktuálnych politicko – vojenských a vojenských dokumentoch alebo nedichotomický náhľad na bezpečnosť. In *Politické vedy*. [online]. Roč. 15, č. 1, 2012. ISSN 1335 – 2741, s. 202 – 212.
Dostupné na internete:
<http://www.fpvmv.umb.sk/userfiles/file/1_2012/zikmund.pdf>.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu Politické vedy. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

PONÍMANIE BEZPEČNOSTI V AKTUÁLNYCH POLITICKO-VOJENSKÝCH A VOJENSKÝCH DOKUMENTOCH ALEBO NEDICHOTOMICKÝ NÁHLAD NA BEZPEČNOSŤ

Vladimír Zikmund*

RESUME

The study "The status of dichotomy in security research", which was presented at Security conference in Military academy Liptovský Mikuláš in October 2011, was focused on two types of dichotomies. The first dichotomy concerns the examination of security threats and risks through the prism of the subject and object. The second dichotomy concerns in relation of military and non-military security. The goal of this article is, in reference to key themes of actual political-military and military documents refer that complexity of nowadays crisis not allowed the dichotomical approach to security.

Keywords: security, dichotomy, comprehensive approach, operational environment is complex, perception, military contribution to resolve of crisis.

Úvod

Na medzinárodnej vedeckej konferencii konanej v Akadémii ozbrojených síl gen. M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši v dňoch 18. a 19. októbra 2011 bola prezentovaná prednáška Doc. PhDr. **Jany Lasicovej**, PhD. a Mgr. **Jaroslava Ušiaka**, PhD. – „Status dichotómií vo výskume bezpečnosti“. V tejto prednáške boli prezentované dve dichotómie: prvá – dichotómia medzi subjektívne a objektívne vnímanou bezpečnosťou a druhá – dichotómia medzi vojenskou a nevojenskou bezpečnosťou. V nasledujúcom texte by som chcel prostredníctvom interpretácie hlavných myšlienok aktuálnych politicko-vojenských a vojenských dokumentov poukázať, že na bezpečnosť jednotlivca, lokálnej komunity, štátu, či regiónu je v súčasnom svete potrebné nazerať nie oddelene, ale vždy komplexne, vrátane prostriedkov a nástrojov (civilných aj

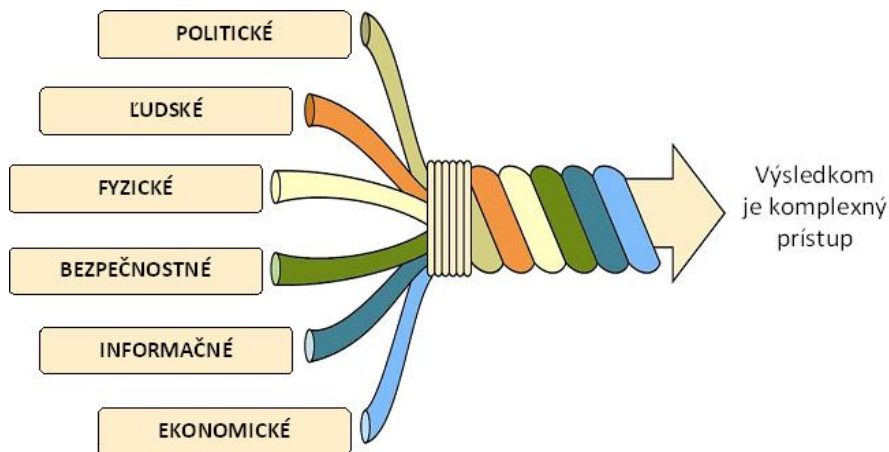
* Ing. Vladimír Zikmund, plukovník v.v. pôsobí ako vedúci oddelenia tvorby doktrín Veliteľstva pozemných síl OS SR, Trenčín, člen pracovnej skupiny NSA NATO „Land operation WG“, národný reprezentant pri pracovnej skupine „Counterinsurgency“ Spojeneckého spoločného veliteľstva NATO pre transformáciu (ACT NATO), člen pracovnej skupiny Finabel EÚ „Force development - SWG“, e-mail: vladimir.zikmund@mil.sk.

vojenských), ktoré sú na zaistenie bezpečnosti využívané.

Aktuálne politicko-vojenské dokumenty a najmä vojenské dokumenty NATO a EÚ ponímajú bezpečnostné prostredie ako komplex pozostávajúci zo zmesi podmienok, okolností, vplyvov, charakteristík a aktérov, ktoré pri zaisťovaní bezpečnosti ako najvyššieho politického cieľa rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú použitie jednotlivých nástrojov moci, vrátane vojenskej sily. Základným konštatovaním je, že aj keď sa každé konkrétne prostredie bude vždy odlišovať, každé prostredie bude jedinečné, bude táto zmes zakaždým pozostávať z vnútorných prvkov reprezentovaných predovšetkým obyvateľstvom a jeho kultúrou, a rovnako aj z vonkajších prvkov a aktérov.

Bezpečnosť a bezpečnostné prostredie

Hlavným a určujúcim obsahom uvedených dokumentov je spoločne dohodnutá charakteristika toho, čo môže k bezpečnosti prispievať, čo môže bezpečnosť narušovať a z čoho môžu vyrastať problémy vedúce ku krízam. Vo vojenských dokumentoch sa táto zmes označuje ako operačné prostredie. Na komplexné porozumenie týmto podmienkam a na skvalitnenie jeho hodnotenia a poznania je možné jednotlivé prvky prostredia teoreticky rozdeliť na šesť relatívne oddelených „subprostredí“, ktoré predstavujú síce stabilne jestvujúce, ale hodnotovo vždy premenné faktory, a to: politické, ľudské, fyzické, bezpečnostné, informačné a ekonomické (viď obrázok). V reálnom živote sú tieto „subprostredia“ vždy vnútorne veľmi úzko previazané a je dôležité chápať, že sú trvale a priebežne formované ľuďmi - tak jedincami, ako aj skupinami, teda aktérmi.

Premenné faktory bezpečnostného/operačného prostredia

Pochopenie komplexnosti operačného prostredia a vzťahov medzi jeho prvkami je podmienkou na kvalifikované uplatňovanie komplexného prístupu (comprehensive approach). Aj keď bude pri skúmaní bezpečnosti vždy potrebné opisovať premenné faktory ako samostatné body, je nevyhnutné mať stále na pamäti, že bezpečnostné prostredie je v skutočnosti dynamické, stále sa vyvíja a mení a jeho jednotlivé prvky sú vnútorne prepojené. Rovnako treba pamätať, že každé prostredie je vonkajšími faktormi ovplyvňované zámerné aj nezámerné, a to v prospech aj neprospech úrovne jeho bezpečnosti.

Ak teda nazeráme na bezpečnosť ako stav spoločenského systému, ktorý v danom čase a v daných podmienkach umožňuje jeho fungovanie, je pri výskume bezpečnosti nevyhnutné vnímať celý systém a jeho zložky len cez realitu konkrétnej súčasnosti v konkrétnej krajine a konkrétnom regióne. Zároveň s tým treba mať na zreteli, že každý spoločenský systém má svoje historicky generované vnútorné a vonkajšie hybné sily, ktoré ho k súčasnému stavu dovedli a ktoré budú spravidla významne vplyvať na jeho ďalší vývoj. Na zaistenie svojej bezpečnosti každý spoločenský systém kontinuálne prijíma celý rad zmluvných politicko-vojenských a vojenských dokumentov, ktoré predstavujú súbor hodnotení, zásad a postupov na uplatnenie svojich legitímnych mocenských nástrojov pri zaistovaní bezpečnosti v konkrétnom bezpečnostnom prostredí a s konkrétnymi silami, možnosťami a nástrojmi. Obsah týchto dokumentov ako Aliancie, tak logicky aj SR, bol v ostatnej dekáde

ovplyvnený predovšetkým pádom železnej opony, kedy došlo z hľadiska vonkajšej a vnútornej bezpečnosti ku kvalitatívnemu posunu jej ponímania. Za najvýznamnejší faktor tohto posunu možno považovať globalizáciu bezpečnosti, kedy negatívna zmena stavu i jednotlivaj relatívne malej zložky systému ovplyvňuje fungovanie systému celého.

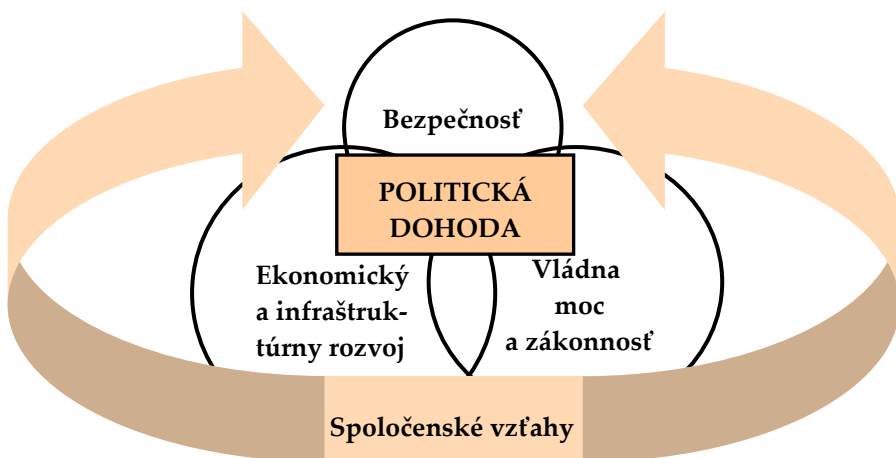
Významnú zmenu zaznamenal v tejto súvislosti logicky aj koncept použitia vojenskej sily ako integrálnej súčasti triády mocenských nástrojov, uvedený v ostatných dokumentoch Aliancie a prevzatých Slovenskou republikou. Zmena vychádza zo skutočnosti, že doterajšie prvé miesto na rebríčku ohrozenia bezpečnosti - vojenský ozbrojený konflikt veľkého rozsahu a intenzity zaujal komplex ohrozenia generovaný prevažne krachujúcimi štátmi (failed states), pre ktorý je v ostatných politicko-vojenských a vojenských dokumentoch používaný pojem asymetrické hrozby. Sem patrí napríklad nadnárodný terorizmus, nekontrolované šírenie zbraní hromadného ničenia, povstanie, organizovaný zločin a podobne. Podstata zmeny spočíva v rozširovaní spektra úloh ozbrojených síl pri eliminácii krízových situácií, kedy vojenské víťazstvo nad ozbrojeným nepriateľom nepostačuje na riešenie krízovej situácie a na odvrátenie ohrozenia bezpečnosti členských krajín NATO a EÚ. V dôsledku toho sa stále častejšie objavuje nevyhnutnosť, aby sa vojenské sily významne podieľali na procese stabilizácie¹. Jednou zo základných kľúčových tém a zároveň výzvou je v uvedených dokumentoch požiadavka na tzv. „common perception“² of crisis“. Ide teda o požiadavku na nevyhnutnosť konsenzu rozumového vnímania problému a následné zjednotenie prístupu k jeho riešeniu.

Na základe uvedeného možno teda vyvodiť, že pri skúmaní bezpečnosti je jedným z hlavných východísk skúmanie prvkov, ktoré zaisťujú stabilitu štátu ako základnej jednotky, ktorá bezprostredne vplyva na individuálnu, lokálnu, regionálnu a aj na globálnu bezpečnosť. Nasledujúci obrázok znázorňuje zjednodušený model prvkov stabilného štátu; týmito prvkami sú: bezpečnosť obyvateľstva, ekonomický a infraštruktúrny rozvoj, uplatňovanie vládnej moci a zákonnosti. Aj keď uvedené prvky môžu byť analyzované jednotlivo, ich oddelené vnímanie by mohlo vytvárať falošný obraz. Úroveň stability štátu je závislá od spôsobu, akým sú jej prvky v praxi uplatňované. Uvedené prvky, ak

¹ Vojenská doktrína pozemných síl OS SR (C), 2010.

² V tejto súvislosti nejde o psychologický pojem percepčia, teda zmyslové vnímanie, ale o vyjadrenie spôsobu porozumenia problému a jeho interpretácie – pozri „Concise Oxford Dictionary 2010“.

sú podporované vzťahmi v spoločnosti, predstavujú stavebné kamene vytvárajúce stabilný štát.

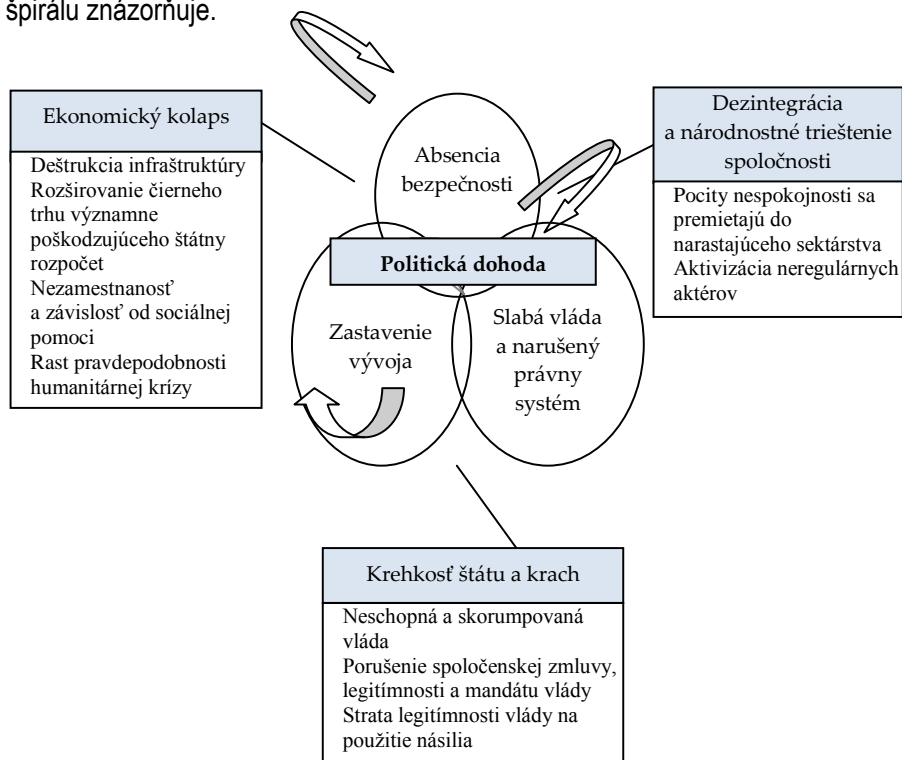
Prvky stabilného štátu

Stabilita je podmienená niektorými nutnými podmienkami, bez splnenia ktorých by štát nemohol prosperovať a ktoré sú zároveň podmienkou pre trvácne politické dohody. Aj keď nemusí existovať otvorený vnútroštátny konflikt, operačné prostredie môže vykazovať značný nárast neregulárnych aktivít. Rozširovanie vládou neriadeného priestoru je živé pocitovaným, alebo skutočne existujúcim zdrojom nespokojnosti, sklamaní a zloby, ovplyvňovaným náladami a pocitmi väčšiny populácie. Hybné sily konfliktu môžu vyrastať z:

- a) globalizácie a globálnej nerovnosti,
- b) urbanizácie a z nej vyplývajúcich sociálno-demografických zmien,
- c) oživenia extrémistických ideológií,
- d) prístupu k novým technológiám, počítačovým sieťam a kyberpriestoru,
- e) humanitárnych kríz (vrátane prírodných katastrof),
- f) zápasu o zdroje strategických surovín.

Degradácia čí len jedného z uvedených prvkov vedie k erózii aj prvkov ostatných. To následne generuje nedostatočnosť uplatňovania vládnej moci, pokles výkonnosti ekonomiky a úrovne bezpečnosti, čo stimuluje a následne aj stupňuje spoločenský konflikt. To môže byť príčinou zlyhania politickej dohody,

ktorá reguluje kľúčové spoločenské a vnútroštátne vzťahy. Napriek neprebernému množstvu možných variantov tohto vývoja (každý konkrétny prípad môže byť iný), vymenované príčiny spravidla vyvolávajú zostupnú špirálu vývoja stability štátu. Charakteristický je pokles alebo rozpad politickej dohody ako neuralgického bodu, v ktorom sa ekonomický rozvoj, uplatňovanie vládnej moci a dodržiavanie zákonnosti stretávajú. Nasledujúci obrázok túto „zostupnú“ špirálu znázorňuje.

Pre potrebu skúmania bezpečnosti si túto možno charakterizovať ako stav, kedy jestvuje sloboda pred perzekúciou, biedou a strachom, primeraná dostupnosť základných životných potrieb, bezpečnosť životného priestoru a ochrana súkromného vlastníctva, verejného majetku a kultúrnych hodnôt. Spôsobilosť chrániť takéto hodnoty pred širokým rozsahom hrozieb a rozširovať túto bezpečnosť na celú populáciu je životne dôležitá úloha a funkcia stabilného štátu. Neschopnosť zaistiť zásobovanie trhu, školskú dochádzku a slobodné cestovanie má priamy dopad na dôveru obyvateľstva. Uvedené požiadavky však

nevyčerpávajú celú šírku problematiky bezpečnosti. Celkovú bezpečnosť možno v zásade rozčleniť na bezpečnosť ľudskú, osobnú, národnú a fyzickú.

Ľudská bezpečnosť je charakterizovaná slobodou pred perzekúciou, biedou a strachom, primeranou dostupnosťou základných životných potrieb, širšou bezpečnosťou životného priestoru a ochranou kultúrnych hodnôt.

Osobná bezpečnosť je súčasťou ľudskej bezpečnosti a predstavuje ochranu jedinca pred perzekúciou, zastrášaním, represáliami a inými formami systematického násillia.

Národná bezpečnosť predstavuje tradičné chápanie bezpečnosti (security – systém opatrení prijatých na ochranu) zahŕňajúcej bezpečnosť štátu (safety – stav, kedy nehrozí nebezpečenstvo) alebo inej organizácie pred vonkajšími a vnútornými hrozbami.

Fyzická („objektová“) bezpečnosť je súčasťou národnej bezpečnosti vo vzťahu k národnému bohatstvu a infraštruktúre.

Status prvej dichotómie

V poslednom období je slovo bezpečnosť a jej „nejaké“ ohrozenie servírované slovenskej verejnosti hromadnými oznamovacími prostriedkami stále častejšie a stále s novými a novými prídomkami, ako napr. počítačová, potravinová, energetická, environmentálna, plynová atď. Spoločným menovateľom tejto epidémie je, že v 99 % prípadov je šírenie sprostredkované ako senzačná novinka a spravidla v podobe výňatku z významovo nepresne preloženého zahraničného článku či agentúrnej správy, zvyčajne neinformovanými a vo veci nevzdelanými novinármi. Pričom niektoré z týchto informácií by snáď bolo možné označiť aj za šírenie poplašnej správy. Nie je však cieľom tohto článku fabulovať, čo môže byť príčinou a cieľom tohto javu, čo je však na tejto skutočnosti podstatné a čo musíme vnímať ako fakt, že v nejednom človeku môžu takéto informácie o ohrození akejkoľvek bezpečnosti vyvolať pocity neistoty, pocit narušenia bezpečia jeho osoby alebo osoby jemu blízke bez toho, či reálne ohrozenie skutočne jestvuje, alebo nie. Pocitu bezpečia neprispievajú ani dennodenné informácie o krvavých kriminálnych činoch, tragických dopravných nehodách, živelných pohromách a katastrofách doma i vo svete. Zaujímavosťou rovnako je, že v podtexte celého radu takýchto dramatických informácií možno nájsť „posolstvo“ typu – občan pozor – môže sa to týkať aj teba. V uvedených súvislostiach však možno zaznamenať ešte jeden fenomén súčasných tendencií spravodajstva v slovenských médiách, a to ten,

že mediálne spravodajstvo o prebiehajúcich ozbrojených konfliktoch (upozornenie - ozbrojený konflikt nerovná sa vojenský konflikt) nie je zďaleka tak dramatizované a spravidla sa v ňom nenachádza ani to „posolstvo“, aj keď straty na ľudských životoch a sprievodné ľudské tragédie často bývajú omnoho väčšie. Uvedené skutočnosti potom logicky môžu ovplyvňovať vnímanie individuálneho pocitu bezpečia.

Na vnímanie, teda percepciu³ stavu a úrovne bezpečia jedincom je podľa môjho názoru vo veľkej väčšine prípadov treba nazerať na úrovni momentálneho stavu psychiky jedinca či skupiny jedincov, a nie na úrovni racionálneho a informovaného hodnotenia tohto stavu. Percepcia totiž vychádza zo základnej úrovne ľudského vnímania svojho okolia a na stupnici – nálada/pocit – názor – postoj (kde pocit vyjadruje okamžitý stav psychiky, názor vyjadruje racionálny podklad konkrétneho správania a postoj vyjadruje vnútorne odôvodnený mechanizmus správania a spravidla vyúsťuje do konkrétneho konania) zaujíma hierarchicky najnižšie postavenie. Nálada/pocit je totiž odvodená od úrovne nedostatkových ľudských potrieb⁴ a v tomto kontexte teda nemožno z hľadiska kľúčových bezpečnostných dokumentov dávať znamienko rovná sa medzi pojem pocit bezpečia a pojem bezpečnosť a hovoriť o dichotómii medzi subjektívne a objektívne vnímanou bezpečnosťou. Opozitom subjektívneho pocitu bezpečia ako základnej ľudskej potreby nie je nebezpečenstvo (reálne jestvujúca hrozba), ale strach.

Okrem toho jestvujú konkrétne kritéria na posúdenie bezpečnosti jednotlivca (viď bezpečnosť ľudská a osobná), ktoré nebudú naplnené, ak bude narušená bezpečnosť národná a fyzická a naopak. Takýto prístup k hodnoteniu úrovne bezpečnosti je nevyhnutné aplikovať vždy pri príprave a vedení vojenských operácií, pretože z hodnotení jednotlivých kritérií vyplývajú rozhodnutia veliteľov o konkrétnych akciách a rozhodnutia veliteľov musia byť založené na triezvom a vysoko racionálnom hodnotení reality, a nie na pocitoch.

Status druhej dichotómie

Komplexné krízy neumožňujú, aby boli definované a analyzované jednoduchým a jednostranným spôsobom. Výzvy súčasnosti vyžadujú od celej medzinárodnej verejnosti spoločný prístup a koordináciu všetkých akcií civilných aj vojenských aktérov, čo umožní ich harmonizáciu a rovnako je

³ Percepcia – zmyslové vnímanie, apercepcia – rozumové vnímanie

⁴ **Maslowova** hierarchia ľudských potrieb

podmienkou nutnou na koordináciu a dekonfliktáciu politických a vojenských nástrojov s ostatnými nástrojmi moci štátu a aliancie. Táto situácia generuje potrebu širšej spolupráce a plánovania v súlade so zásadami rozhodovacieho procesu relevantných národných orgánov s orgánmi aliančných krajín; tento v súčasnosti uplatňovaný mechanizmus sa nazýva „comprehensive approach“ alebo aj „whole government approach“ – komplexný prístup. Uplatnenie komplexného prístupu ku krízovému manažmentu sa konkrétne v NATO sústreďuje do 3 úrovní:

- na politicko-strategickej úrovni sa sústreďuje na budovanie dôvery a všestranného porozumenia medzi medzinárodnými aktérmi;
- na úrovni dejiska operácie musí byť veliteľ síl NATO splnomocnený viesť v rámci operácie efektívnu spoluprácu s miestnymi autoritami a ostatnými medzinárodnými aktérmi;
- na operačnej úrovni je prioritou spolupracovať s ostatnými medzinárodnými aktérmi v celom procese operačného plánovania, najmä v oblasti civilno-vojenskej spolupráce, ktorá je pre túto oblasť nevyhnutná.

Na dosiahnutie úspechu je pritom nevyhnutné, aby všetky tri úrovne fungovali komplementárne.

Ako už bolo uvedené, v aktuálnych politicko-vojenských a vojenských dokumentoch sa uvádza, že riešenie akejkoľvek krízy, ktorá priamo ohrozuje, alebo má potenciál ohroziť úroveň bezpečnosti nevyhnutnú na plnohodnotné fungovanie daného spoločensko-politického systému, sa uvažuje o využívaní predovšetkým politických a ekonomických mocenských nástrojov a využitie vojenskej sily je zvažované výhradne pre prípad, kedy iné nástroje na riešenie problému nedostačujú. Zároveň považujem za potrebné zdôrazniť, že použitie vojenskej sily je zvažované vždy v súbehu s kontinuálnym uplatňovaním ostatných mocenských nástrojov a zároveň jej hlavnou úlohou je vytvorenie prostredia, ktoré umožní fungovanie nevojenských nástrojov moci. Vo vojenských dokumentoch je uvedená úloha formulovaná ako „*stabilise and create a self-sustaining secure environment*“.

Zo samotnej podstaty ozbrojených síl vyplýva, že pôsobia prostredníctvom hrozby, alebo priamym použitím násillia. V súčasnej dobe však musia byť pripravené nielen na vedenie konfliktu vysokej intenzity, ale zároveň musia byť organizáciou schopnou pružne sa preorientovať na vedenie širokého rozsahu iných aktivít, vrátane humanitárnej pomoci, podpory mieru, odstrašovania a pomoci pri rekonštrukcii krachujúcich štátov podieľaním sa na budovaní ich

kapacít. Posledná vymenovaná úloha naberá na význame v súčasnom operačnom prostredí, pretože vysoká úroveň ohrozenia a násillia spravidla zabraňuje civilným organizáciám vo vykonávaní ich poslania (uplatňovanie vládnej moci). Takéto operačné prostredie a nárast používania ozbrojenej sily na zaisťovanie bezpečnosti, na podporu stabilizačných aktivít a rekonštrukčného úsillia vyžaduje od veliteľov na všetkých úrovniach stále a opakované preverovanie toho, akým konkrétnym spôsobom si v každom okamžiku predstavujú plnenie politických a vojenských cieľov vojenskej operácie.

Vojenská sila sa používa za účelom úspešného dosiahnutia stanoveného cieľa. Východiskom je teda definovanie konečného stavu ako politickej alebo vojenskej situácie, ktorú treba na konci vojenskej operácie dosiahnuť. V princípe môže byť konflikt vyriešený tak, že jedna strana si podrobí stranu druhú, alebo sa dôjde k záveru, že boli dosiahnuté podmienky prijateľné pre všetky strany. Preto pojem „víťazstvo“ nie je vždy vhodným opisom želaného výsledku operácie. Z toho vyplýva, že úspech treba definovať aj inými pojmami, akými sú napríklad zmierenie, stabilizácia situácie alebo prijatie mierového plánu. V prípade, že prijatie týchto návrhov je zdĺhavé, alebo musí byť vnútené, je reálny predpoklad, že operácia a teda riešenie krízového stavu sa bude preťahovať. Fyzická deštrukcia nepriateľa predstavuje iba jeden zo spôsobov, ako ho poraziť. Preto vojenská porážka nepriateľa/protivníka nie je absolútnou podmienkou.

Druhá dichotómia, bola v prednáške formulovaná ako dichotómia medzi vojenskou a nevojenskou bezpečnosťou, teda medzi vojenskými a nevojenskými hrozbami a rizikami. Protiargumentom dichotomickému videniu nech je, že väčšina súčasných hrozieb je odvrátiteľná len použitím komplexného prístupu, kde použitie vojenskej sily proti nevojenským ohrozeniam bude nevyhnutné v prostredí, kde úroveň nestability štátu neumožňuje používanie ostatných, teda rýdzo civilných mocenských nástrojov. Na rovnakom princípe je postavená aj vnútorná úloha vojenských síl v SR – asistenčné úlohy na pomoc orgánom štátnej a verejnej správy, kde použitie ozbrojených síl SR je limitované situáciou, v ktorej prostriedky a sily ostatných orgánov štátnej a verejnej správy nedostačujú na zvládnutie krízovej situácie.

Záver

V článku uvedený stručný opis súčasného komplexného bezpečnostného prostredia a charakteristiky prístupu k jeho hodnoteniu zo strany jedného z najsilnejších a najsystematickejších hráčov na poli celosvetovej bezpečnosti, teda NATO, podľa môjho názoru celkom zrejme ukazuje, nakoľko sú všetky faktory bezpečnosti v súčasnej dobe vzájomne prepojené. Ich vzájomná prepojenosť je pritom zároveň jedným z hlavných rysov súčasného bezpečnostného prostredia, z čoho, myslím, jednoznačne vyplýva, že samostatne nemožno skúmať žiadny z nich bez toho, aby bol zároveň skúmaný jeho vplyv na faktory ostatné. Vo vojenskej praxi ostatných rokov je požiadavka na uplatňovanie komplexného prístupu a „consequence management” stále viac aktuálna, aj keď každodenná a operačná rutina, ale aj ľudská povaha zvädzajú k jednoduchým pohľadom a k jednoduchým riešeniam.

To, čo je potrebné pri skúmaní bezpečnosti mať súčasne na pamäti, že všetky faktory bezpečnostného prostredia sa stále vyvíjajú a sú vždy ovplyvňované ľuďmi. Princiálne teda nemožno vylúčiť ako odlišné, alebo aj účelové individuálne videnie stavu bezpečnosti a zákonite teda aj zneužitie vojenskej sily nemožno vylúčiť nikdy. To, čo je v oblasti zaisťovania bezpečnosti, a to aj vojenskou silou teda nevyhnutné, je mať k dispozícii/vytvoriť mechanizmy a nástroje, ktoré umožnia vidieť krízu a ohrozenia z nej vyplývajúce spoločnou optikou (tzv. Common operational picture) a umožnia následný spoločný koordinovaný postup.

Literatúra:

AJP-01(D) – Allied Joint Doctrine, NSA NATO Brusel 2010.

AJP-3.2 – Allied joint Doctrine for Land operation, NSA NATO Brusel 2009.

AJP-3.4. (A) – Allied joint doctrine for non-article 5 crisis response operation, NSA NATO Brusel, 2010.

AJP-3.4.4 – Allied Joint Doctrine for Counterinsurgency (COIN), NSA NATO Brusel 2010.

Doktrína OS SR (C), Bratislava 2009.

Spoločná vojenská doktrína Vedenie operácií proti povstaniu (COIN), Bratislava 2011.

Spoločná vojenská doktrína pozemných síl OS SR (C), Bratislava 2009.

T-36.R. – A conceptual basis for the land operations of Finabel countries, Finabel, Brusel 2009.